

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 7 września 2026 roku

Sprawa: interpelacja nr 19122 w sprawie realizacji postulatów
akcji „3% dla nauki, 100% dla Polski”
Znak sprawy: FS5.054.2.2026
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr 19122 Pani Poseł Doroty Olko w sprawie realizacji postulatów akcji „3% dla nauki, 100% dla Polski”, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Pragnę podkreślić, iż rozwój nauki i szkolnictwa wyższego stanowi jeden z głównych priorytetów Rady Ministrów. Znajduje to potwierdzenie w corocznym wzroście nakładów publicznych na finansowanie zadań w tym obszarze obejmującym zwiększanie wydatków budżetu państwa, w tym m.in. na wzrost wynagrodzeń pracowników podmiotów nauki i szkolnictwa wyższego, finansowanie badań naukowych oraz środków na działalność dydaktyczno-naukową. Należy jednakże wskazać, iż nakłady publiczne w tym obszarze nie pochodzą wyłącznie bezpośrednio z budżetu państwa. Nie można pominąć bowiem również innych instrumentów skierowanych na rozwój tej dziedziny obejmujących stosowanie ulg dla przedsiębiorców inwestujących w badania i rozwój jak również przekazywanie podmiotom nauki i szkolnictwa wyższego skarbowych papierów wartościowych (kwestie te zostały uszczegółowione w dalszej części pisma).

Działania te nie mają bezpośredniego przełożenia na wysokość wydatków budżetowych planowanych w ramach ustaw budżetowych jednakże oddziałują zarówno na zmniejszenie przestrzeni w zakresie poziomu dostępnych dochodów budżetu państwa jak i zwiększają koszty obsługi długu publicznego. Mają one zatem charakter ściśle związany z finansami publicznymi, które podlegają obiektywnym ograniczeniom wynikającym z obecnej sytuacji makroekonomicznej oraz czynników

tel.: +48 22 694 55 55
fax: +48 22 694 36 84
gov.pl/finanse
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

geopolitycznych wymagających znacznej koncentracji środków na realizację zadań w dziedzinie obronności.

Należy wskazać, iż konstruowanie wydatków państwa musi uwzględniać założenia Średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego na lata 2025-2028 przyjętego przez Radę Ministrów 8 października 2024 r w zakresie realizacji tzw. ścieżki wydatków netto. Ścieżka wydatków netto stanowi podstawowe narzędzie unijnego nadzoru budżetowego i podlega ocenie Komisji Europejskiej, a tym samym ma istotne znaczenie dla realizacji przez Polskę zobowiązań wynikających z prawa Unii Europejskiej, związanych z nałożoną na Polskę procedurą nadmiernego deficytu. Oznacza to, że poziom środków budżetowych na finansowanie szkolnictwa wyższego i nauki należy analizować w szerokiej perspektywie, z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z prowadzonej polityki fiskalnej oraz zobowiązań Polski, a także obecnej sytuacji geopolitycznej.

Należy jednakże podkreślić, iż pomimo wskazanych powyżej uwarunkowań wydatki budżetu państwa na tę dziedzinę (obejmujące środki zaplanowane w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka oraz w budżetach innych dysponentów realizujących zadania w dziale 730 – Szkolnictwo wyższe i nauka) w projekcie ustawy budżetowej na rok 2027 zostały zwiększone, w porównaniu do ustawy budżetowej na rok 2026, o ponad 2 mld zł. W ramach ww. kwoty zabezpieczono dodatkowe 400 mln zł na badania finansowane przez Narodowe Centrum Nauki oraz środki na wzrost wynagrodzeń pracowników uczelni publicznych i instytutów naukowych Polskiej Akademii Nauk o 3%. Należy również zauważyć, iż wydatki budżetu państwa na szkolnictwo wyższe i naukę co roku systematycznie wzrastają i są wyższe niż minimalny poziom określony zgodnie z art. 383 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Według wstępnego planu wydatków na rok 2027 będą one wyższe od poziomu ustalonego w ustawie budżetowej na rok 2023 o 12,3 mld zł, co oznacza wzrost o 39,1%.

Analizując nakłady publiczne na naukę i szkolnictwo wyższe nie można również pominąć faktu, iż w latach 2019–2026 podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki otrzymały skarbowe papiery wartościowe na łączną kwotę 12,3 mld zł. Środki pochodzące z wykupu obligacji zwiększają przychody ww. podmiotów umożliwiając realizację zadań statutowych. Przyznanie obligacji wiąże się jednak z koniecznością zabezpieczenia po stronie budżetu państwa środków na obsługę długu, tym samym pomniejszając dostępną pulę środków na zabezpieczenie innych wydatków.

Odnosząc się do postulowanego wprowadzenia rozwiązań określających wysokość środków planowanych w budżecie państwa na omawianą dziedzinę w relacji do PKB należy podkreślić, iż poziom PKB nie ma bezpośredniego przełożenia na wysokość planowanych wydatków budżetowych. Oznacza to, że wzrost PKB w kolejnych latach nie generuje automatycznie zwiększenia przestrzeni dochodów budżetu państwa, które umożliwiają adekwatne zwiększanie wydatków budżetowych. Postulowane rozwiązanie prowadziłoby zatem do dalszego usztywnienia wydatków i w konsekwencji stanowiłoby zagrożenie dla stabilności finansów publicznych.

Odnosząc się natomiast do kwestii nakładów ponoszonych przez sektor prywatny, pragnę zwrócić uwagę na obowiązujące rozwiązania podatkowe wspierające działalność naukową.

Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych w art. 17 ust. 1 pkt 4 zwalnia z opodatkowania m.in. dochody podatników (z zastrzeżeniem wymienionych w ust. 1c), których celem statutowym jest działalność naukowa, naukowo-techniczna, oświatowa, w tym również polegająca na kształceniu studentów – w części przeznaczonej na te cele. Konstrukcja sprawozdawczości podatkowej nie pozwala jednak na wyodrębnienie informacji o kwocie zwolnienia wykorzystanego przez podatników z powyższych celów.

Ponadto, ustawy o podatkach dochodowych zawierają szereg preferencji dedykowanych podatnikom prowadzącym działalność badawczo-rozwojową. Mechanizm preferencji polega na odliczeniu od podstawy opodatkowania określonych w ustawie kosztów kwalifikowanych poniesionych na działalność badawczo-rozwojową. Kosztami kwalifikowanymi mogą być m.in. koszty wynagrodzeń personelu zatrudnionego przy tego rodzaju działalności, koszty związane z uzyskaniem i utrzymaniem określonych praw własności przemysłowej, czy nabycie usług wykorzystania aparatury naukowo-badawczej na cele prowadzonej działalności B+R. Szczególnym rodzajem kosztów podlegających odliczeniu są ekspertyzy, opinie, usługi doradcze i usługi równorzędne, świadczone lub wykonywane na podstawie umowy przez podmioty, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1, 2 i 4-8 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, a także nabycie od tych podmiotów, na potrzeby działalności badawczo-rozwojowej, wyników prowadzonych przez nie badań naukowych.

Stopień wykorzystania tej ulgi w rozliczeniach podatku za lata 2019 – 2025 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 1. Ulga B+R *

ROK	PIT		CIT	
	Liczba podatników	Kwota odliczeń w mln zł	Liczba podatników	Kwota odliczeń w mln zł
2019	2 100	614,2	2 264	3 961,9
2020	2 280	713,1	2 553	4 880,3
2021	2 075	565,5	3 000	6 087,8
2022	1 537	566,4	3 200	9 577,0
2023	1 341	519,9	3 110	11 881,1
2024	1 197	476,2	2 870	12 963,5
2025	1 145	454,8	2 661	12 545,8

**dane wg stanu na dzień 24.08.2026 r.*

Podobną rolę, kreującą popyt na wyniki prac naukowych i wzrost finansowania sfery nauki, odgrywa preferencyjny sposób opodatkowania dochodów z kwalifikowanych praw własności intelektualnej. Mechanizm ten pozwala na stosowanie obniżonej do 5% stawki podatku do opodatkowania dochodów uzyskiwanych z patentów i innych wymienionych w ustawie praw podlegających ochronie prawnej, których przedmiot ochrony został wytworzony, rozwinięty lub ulepszony przez podatnika w ramach prowadzonej przez niego działalności badawczo-rozwojowej. Liczba podatników

stosujących obniżoną 5% stawką podatku oraz wysokość tego podatku w rozliczeniach podatku za lata 2019 – 2025 przedstawia tabela poniżej.

Tabela nr 2. Podatek od dochodu z kwalifikowanych praw własności intelektualnej*

ROK	PIT		CIT	
	Liczba podatników	Kwota w mln zł	Liczba podatników	Kwota w mln zł
2019	6 871	66,2	93	61,2
2020	9 207	98,7	142	66,8
2021	10 801	144,3	205	98,4
2022	8 048	115,5	217	132,9
2023	8 211	126,5	201	117,4
2024	8 283	127,2	181	142,2
2025	7 973	131,0	177	128,6

*dane wg stanu na dzień 24.08.2026 r.

Korzyści uzyskane przez podatników korzystających z powyższych preferencji podatkowych stanowią zatem ważny instrument wsparcia dla działalności naukowej. Nie mają one wprowadzić bezpośredniego odzwierciedlenia w poziomie wydatków budżetu państwa, lecz ich stosowanie wpływa na dostępną przestrzeń dochodów państwa, które determinują możliwości finansowania wydatków ujmowanych w ustawach budżetowych.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Hanna Majszczyk
podsekretarz stanu

w Ministerstwie Finansów